

Мудрик Лариса, Лисинская Татьяна. Поздравление в английском художественном диалоге сквозь призму теории лингвистической вежливости. В статье рассматриваются особенности поздравительных высказываний с позиций теории лингвистической вежливости. Освещается категория вежливости как набор стратегий или речевых моделей, которые устанавливаются коммуникантами как социально обусловленные поведенческие нормы. Раскрывается содержание таких понятий в теории вежливости, как «лицо», «положительное» и «отрицательное лицо», анализируются поздравительные высказывания в системе стратегий положительной и отрицательной вежливости. Доказано, что в речевом поведении носителей английского языка поздравление используется как стратегия положительной и отрицательной вежливости. Среди стратегий положительной вежливости наиболее употребительными в ситуации поздравления являются следующие стратегии: проявление внимания к адресату, его интересам, желаниям, потребностям, преувеличение интереса, одобрения, симпатии к собеседнику, коммуникативные подарки, коммуникативный оптимизм, гармонизация и солидаризация. Особое внимание обращается на то, что преувеличение, которое проявляется в частом употреблении экспрессивных эмотивно оценочных единиц, является одной из характерных черт английского коммуникативного поведения в ситуации поздравления. Установлено, что для поздравительной коммуникативной ситуации наиболее значимыми являются такие стратегии отрицательной вежливости, как минимизация угрозы отрицательному «лицу» адресата и проявление уважения.

Ключевые слова: поздравительное высказывание, категория вежливости положительное лицо, отрицательное лицо, стратегии положительной и отрицательной вежливости.

Mudryk Larysa, Lisinska Tetiana. Congratulation in the English Literary Dialogue in the Light of Linguistic Politeness Theory. The article focuses on the study of peculiarities of congratulatory utterances from the point of view of linguistic politeness theory. It highlights the category of politeness as a set of strategies or speech patterns that are established by communicators as socially conditioned behavioral norms. The essence of such concepts as «face», «positive» and «negative face» is revealed, congratulatory utterances in the system of positive and negative politeness strategies are analyzed. It has been proved that in the speech behaviour of English speakers congratulatory utterances are used as strategies of both positive and negative politeness. Among positive politeness strategies the following strategies are most frequently used in the congratulatory situation: attention to the hearer, his interests, wants and needs, exaggeration of interest, approval and sympathy to the hearer, communicative gifts, communicative optimism, harmonization and solidarity. Special attention has been paid to the fact that exaggeration, which manifests itself in frequent use of expressive positive-evaluative units, is one of the characteristic features of English communicative behaviour in the congratulatory situation. It has been ascertained that for the congratulatory situation the most important are such strategies of negative politeness as minimization of the imposition to the negative «face» of the addressee and manifestation of respect.

Key words: congratulatory utterance, category of politeness, positive face, negative face, strategies of positive and negative politeness.

Стаття надійшла до редколегії
24.03.2016 р.

УДК:811.111'42:398.91:821.111-92

Олена Овсянко

Модифікації англомовних прислів'їв на просторах публіцистичного дискурсу

У статті досліджено природу англомовних прислів'їв як комунікативних одиниць вищого гатунку (об'єкт дослідження). Розглянуто значну кількість англомовних прислів'їв, вилучених із публіцистичного дискурсу, що дало змогу верифікувати частотність їх структурно-семантичних модифікацій (предмет дослідження). Тексти англомовного публіцистичного дискурсу визначаються креативністю, прецедентністю, мовною грою. Типовими показниками прагматичної спрямованості публіцистичних текстів є корпус лексики, серед яких вирізняються прислів'я. У роботі сфокусовано увагу на модифікації й типології досліджуваних прислів'їв, розглянуто типи модифікацій, а саме: трансформації на розширення та компресію змісту прислів'я, їхні структурні зміни, семантичні (сміслові) девіації. Основним механізмом модифікацій є порівняння, результати якого проявляються в похідних модифікаціях в атрибутах їхньої синонімії, антонімії предметного та резонансного повтору. Проведений аналіз свідчить, що прислів'я являють собою відкриту систему, оскільки процес вилучення «застарілих» елементів та доповнення її новими утвореннями відбувається безперервно. У роботі окреслено перспективи розроблення лінгвосинергетичних моделей модифікацій прислів'їв на просторах англомовного художнього й публіцистичного дискурсів.

Ключові слова: англомовні прислів'я, публіцистичний дискурс, модифікації прислів'їв, мовленнєва реалізація, структурні та семантичні зміни, кількісні показники.

Постановка наукової проблеми та її значення. Розвиток наукової думки у ХХ–ХХІ ст. зумовив появу антропоцентризму у сфері гуманітарних дисциплін. Антропоспрямовані тенденції в лінгвістичних дослідженнях вплинули на зміни наукової парадигми у філології. Постала потреба досліджувати мову в нерозривному зв'язку з мисленням, свідомістю й культурою. Сучасне осмислення прислів'їв свідчить про складну природу останніх, оскільки їх буття на межі фольклористики, семіотики та мовознавства зумовило необхідність застосування комплексного онтогносеологічного підходу до об'єкта дослідження.

Національний спосіб світосприйняття яскраво представлено в паремійному корпусі мови. Усі види паремійної творчості пов'язані з тріадою – мовою, мовленням, мовленнєвою поведінкою. Мова є органом внутрішнього буття, що крок за кроком домагається внутрішньої виразності та зовнішнього втілення [5, с. 47].

Актуальність теми дослідження зумовлена зростаючим інтересом лінгвістів до текстоцентричного аналізу й, зокрема, вивчення комунікативних одиниць (прислів'їв), їх самоорганізації, самоконтролю та самодобудови. **Об'єкт дослідження** – прислів'я англійської мови, **предмет** – їх структурно-семантичні модифікації на матеріалі публіцистичного дискурсу.

Формулювання мети й завдань статті. Мета роботи полягає в розширенні наукової парадигми об'єкта дослідження, зокрема модифікацій поверхових та глибинних структур.

Поставлена мета передбачає виконання таких **завдань**:

- ідентифікація лінгвістично-когнітивного буття англійських прислів'їв;
- дослідження текстових модифікацій прислів'їв;
- осмислення детермінації англійських прислів'їв у процесах їх еволюції й інволюції.

Матеріалом дослідження слугують релевантні приклади, вилучені з автентичних лексикографічних джерел і сучасних англійських газет (The New York Times, The Sunday Times, The Guardian). Ілюстративний корпус складається з 500 релевантних ситуацій. У роботі застосовано загальнонаукові **методи** аналізу, синтезу, індукції, дедукції, а також компонентний, контекстуальний, трансформаційний та синергетичний аналізи.

Аналіз досліджень цієї проблематики. Дослідження текстів малого формату в цілому й прислів'їв, зокрема, виконано в працях як вітчизняних (К. Т. Баранцев, О. В. Магіровська, Л. С. Піхтовнікова, Л. І. Тараненко та ін.), так і зарубіжних науковців (В. І. Даль, В. І. Карасик, О. В. Кунін, В. А. Маслова, В. М. Мокієнко, М. М. Пазяк, Г. Л. Пермяков, М. В. Піменова, Л. Б. Савенкова, О. О. Селіванова, А. Тейлор, В. Н. Телія й ін.).

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Прислів'я – найяскравіші та найхарактерніші зразки народної творчості, що засвідчують різноманітність тематичних кластерів і багатство фразеологічного розмаїття. Зазначені комунікативні одиниці характеризуються давністю походження, належністю до художнього дискурсу, специфікою поверхової та глибинної структур.

Прислів'я – складні утворення, які мають декілька атрибутів:

- належність до мовних феноменів, що є стійкими сполученнями, подібними до фразеологічних зворотів;
- це логічні одиниці, які виражають судження, настанову, побажання;
- художні мініатюри, що у яскравій, викарбуваній формі моделюють факти самої дійсності [12, с. 13–14].

Прислів'я мають форму завершеного речення [21, с. 33], їх прийнято розглядати як окремий фольклорний жанр, що може вживатися самостійно, оскільки йому як тексту властиві три чітко виражені автономні структурні плани: композиційної побудови, семіотичної структури та реалії [11, с. 250–251]. У наукових розвідках учених подано різнопланове дефінітивне осмислення прислів'їв (див. табл. 1).

Таблиця 1

Дефінітиви осмислення прислів'їв

Дефінітивне осмислення прислів'їв	Приклад
1	2
Прислів'я – короткий вислів, притча, іносказання, життєвий вирок, «ходячий розум» народу, який переходить у приказку або простий зворот мови, що сам за себе говорить [6, с. 274].	<i>Knowledge is power.</i> <i>Live and learn.</i> <i>Think before you act.</i> <i>Love is blind</i>

Закінчення таблиці 1

1	2
Прислів'я – афористично стислі вислови з повчальним змістом у ритміко-організованій формі [10, с. 339].	<i>Hope is a good breakfast, but a bad supper. It's an ill wind that blows no good</i>
Прислів'я – це виражений структурою речення народний вислів повчального змісту (буквального чи алегоричного плану) [13, с. 205].	<i>All good things come to an end. Every cook praises his own stew. Actions speak louder than words. An apple a day keeps the doctor away</i>
Прислів'я – це мініатюрний художній твір, зміст та афористична сила якого породжуються його конденсованою образністю та особливостями ритмомелодійної структури [8, с. 10]	<i>Don't trouble trouble until trouble troubles you. So many men, so many minds. Where there is a will there is a way</i>

Прислів'я є відображенням культурного життя народу, оцінних і комунікативних стереотипів, носієм різної інформації – мотиваційної, оцінної, культурологічної.

Мова – рухливий «механізм», на дію якого впливають різноманітні фактори інтра- та екстралінгвістичного характеру. Під впливом різних чинників змінюється зміст мовних знаків, модифікується їх функціональна призначеність, виникають інновації. У межах побудованої із застосуванням описативно-статичного методу «жорсткої» структуралістської моделі інноваційні мовні утворення, явища перехідного характеру не знаходять свого належного місця [9, с. 36].

На часі мови вивчають у руслі їх динамічної, функціональної, антропоцентричної параметризації. У лінгвістичному аналізі вагомим є епідигматичний підхід до номінативних та комунікативних одиниць, ідентифікація їх глобальних, вторинних утворень [14, с. 48]. Важливими мовними чинниками прислів'їв, що можуть застосовуватися для реалізації прагматичних завдань і комунікативних стратегій, є внутрішня форма прислів'їв, зміна або доповнення їхніх окремих компонентів. Багатоаспектне вивчення фразеології переконливо продемонструвало її відкритість до різних структурно-семантичних девіацій. Одним із недостатньо розроблених є питання про індивідуально-авторське перетворення стійких сполучень. Демократизація суспільного життя, що неминуче виявляється в мові, зумовлює переосмислення усталених істин, а це сприяє трансформації відомих афоризмів, приказок, загадок, повір'їв і, зокрема, загальноповживаних прислів'їв. У кінці ХХ ст. у пареміології постало завдання знайти адекватне позначення для нетрадиційних форм прислів'їв. Здійснювалися численні спроби назвати видозмінені паремії, уключаючи прислів'я, загальним терміном: «*трансформації*» (О. М. Саввіна), «*кукізм*» для позначення навмисно спотворених паремій (В. І. Беліков), «*квазіприслів'я*» (Е. М. Береговська), «*нові прислів'я*» (Е. В. Вельмезова), «*антиприслів'я*» (Х. Вальтер, В. М. Мокієнко), «*пробірбальні трансформанти*» (С. І. Гнедаш).

Трансформи, що виникли переважно на базі традиційних паремій, характеризуються зміною ситуацій та модифікацією форм. Вони одержують назви «антиприслів'я», антиафоризми й антиприказки [3, с. 9]. Цей епідигматичний конструкт В. М. Мокієнко відносить до групи, що ввійшла до літературного вжитку в статусі варіантів традиційних виразів [3, с. 12]. Термін «антиприслів'я» можна вживати у вузькому й широкому значеннях. У першому випадку під «антиприслів'ями» розуміють трансформи традиційних паремій, які зазнали змін компонентного складу та змісту, що характеризуються експресивністю, нерідко мають негативну конотацію, а також вирази, створені на базі традиційних фразем. Уживаючи термін «антиприслів'я» в широкому значенні, до цих виразів, крім трансформованих прислів'їв, приказок, фразем, окремих загадок, афоризмів, крилатих виразів відомих людей, зараховують традиційні й нові вислови, у яких вербальне наповнення не відповідає нормам літературної мови [4, с. 4–5].

Пареміологічні трансформації визнаються як такі, що регулюються системними зв'язками в мові та є відображенням динамічних процесів мовного й мовленнєвого характеру в національних лексиконах. Термінологічно модифіковані тексти малого жанру позначаються по-різному: *неоприслів'я*, *квазіприслів'я*, *оказіональні*, *видозмінені*, «*перероблені*» (*трансформовані*) *прислів'я*, *вислови приказкового типу*, *паремійна деривація*, *модифікація*, *актуалізація*, *номіналізація*, *інновація*, *авторська семантизація*, *індивідуально-авторська інтерпретація*, *лозоепістемоїд*, *смісловий потенціал прислів'я тощо* [7, с. 132].

Учені розпізнають семантичну та структурно-семантичну трансформацію досліджуваних одиниць. Семантична трансформація – це видозміна прямого значення вихідних паремій, їх синкрета та актуа-

лізація інформативного й впливового (дидактичного) блоків висловлення. Під структурно-семантичною трансформацією зазвичай розуміють перетворення форми сталих виразів, що приводять до смислових змін. Структурно-семантичні перетворення відбуваються на всіх мовних рівнях, у результаті чого виокремлюються фонетичні, словотворчі, морфологічні, лексичні та синтаксичні трансформації [2, с. 108].

Структурно-семантична модифікація прислів'їв детермінується загальними законами розвитку мови. При цьому спрацьовує принцип О. О. Потебні: *Ми не будемо мову, а добудовуємо*. Прислів'я – це відкрита система й процес вилучення «застарілих» елементів та доповнення новими утвореннями, що відбувається безперервно.

Типи трансформацій прислів'їв подані в одній структурно-семантичній групі за механізмом розширення й компресії складу вихідних форм за розвідками О. В. Куніна та В. М. Мокієнко (див. рис. 1).

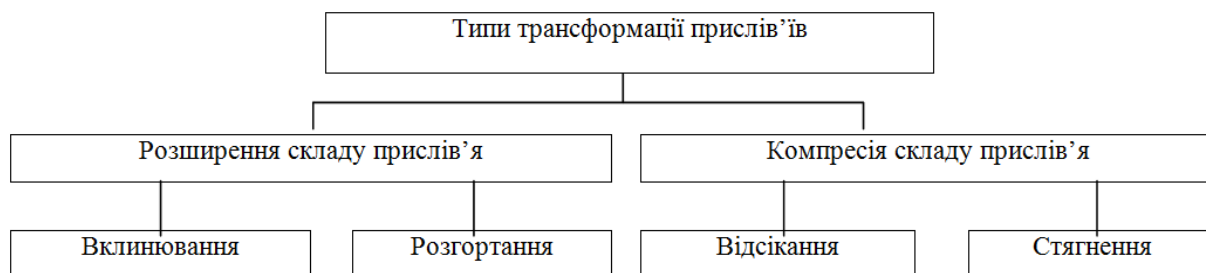

Рис. 1. Схема типів трансформації прислів'їв

Узагальнена схема типів трансформації прислів'їв дає можливість скористатися нею як логічним орієнтиром для подальшого аналізу модифікованих прислів'їв.

Наприклад: *Actions speak louder than words* → *Actions speak louder than manager's words* [20]; *Spare the rod and spoil the child* → *Spare the rod...* [17].

Перший приклад ілюструє модифікацію на розширення складу прислів'я (вклинювання), що детермінується появою препозитивного іменника *manager's*, із конкретизацією значення іменникового компонента *words*.

Другий приклад демонструє компресію складу прислів'я за допомогою відсікання його кінцевої предикативної частини.

Прислів'я в англійському публіцистичному дискурсі відзначені вживанням їхніх фрагментів. Це верифікує об'єктивізацію розпізнавання адресатом поради, повчання, застереження тощо.

Канонізоване самостійне вживання прислів'їв у нових ситуаціях позначене конкретизацією їхньої актуальності, уточненням суб'єктів мовлення та доменів нових конситуацій.

Так, у публіцистичному дискурсі спрацьовує низка реперів щодо їх поверхових і глибинних структур. Намічаються ускладнення, перехід простих конструвань у складнопідрядні та складно-сурядні.

Трансформація прислів'їв заміною окремих компонентів супроводжується зміною денотативного й сигніфікативного аспектів значення, що приводить до інтенсифікації ознаки, вираженої цим прислів'ям, до внесення додаткових смислових відтінків у її семантику аж до набуття прислів'ям антонімічного значення.

Додавання лексичних одиниць до структури традиційного виразу і їх вилучення можуть обумовлюватися не лише інтенцією автора підкреслити семантичний зміст одиниці, надавши їй експресивного забарвлення, а й, навпаки – зовсім спростувати його (див. табл. 2).

Таблиця 2

Трансформація прислів'їв

Вихідна форма	Модифікована форма	Семантичні зміни
1	2	3
<i>There is no smoke without fire</i> [1, с. 939].	<i>There really is no smoke without fire</i> [18].	1. Додавання лексичної одиниці «really» для інтенсифікації. 2. Уживання прислів'я як заголовка статті.

Закінчення таблиці 2

1	2	3
<i>An apple a day keeps a doctor away</i> [1, с. 34].	<i>Apple a day keeps pills (but not doctors) away</i> [16].	1. Гра словом. 2. Конкретизація ситуації. 3. Уведення попередньо відсутнього заперечення для інтенсифікації значення. 4. Уживання прислів'я як заголовка статті.
<i>Tastes differ</i> [1, с. 932].	<i>But why do musical tastes differ so, and why do we feel the need to criticise those with tastes that don't match our own?</i> [19].	1. Заміна афірмативної конструкції на питальну. 2. Розширення структурної форми прислів'я.

Аналіз корпусу прислів'їв, опрацьованих у цій роботі на матеріалі публіцистичного дискурсу, засвідчив: у плані структурних змін модифікованих прислів'їв найбільш характерні випадки їх трансформації за допомогою розширення складу прислів'я розгортанням (75 %) та вклинюванням (17 %), рідше траплялися випадки компресії з відсіканням чи стягненням (контамінація – 8 %).

У табл. 3 наведено найбільш характерні семантичні зміни, що простежені в процесі модифікації прислів'їв, а на рис. 2 – їх частотність.

Таблиця 3

Семантичні зміни в процесі модифікацій прислів'їв

№ з/п	Структурно-семантичні типи модифікацій	Відсоток
1	Уточнення хронотопу	3,7
2	Апеляція до власної назви	23,5
3	Уведення попередньо відсутнього заперечення для підсилення рематичного блоку прислів'я	9,9
4	Заміна афірмативних конструкцій на питальні з уведенням одноіменних запитальних слів	6,2
5	Конкретизація референтів (ущільнення)	6,2
6	Генералізація денотатів та сигніфікатів	4,9
7	Контамінація блоків теми та реми	1,2
8	Розширення структурної форми прислів'я за допомогою смислової групи або окремих лексичних одиниць	19,8
9	Уживання розділових графічних знаків для конкретизації семантики	14,8
10	Емпатія ідей прислів'їв	2,5
11	Модернізація метазнаків прислів'їв	2,5
12	Зміна граматичної форми	4,9

Рис. 2. Частотність семантичних (сміслових) змін

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Структурно-семантичні модифікації прислів'їв відбуваються за умов наявності матеріалу – мовних вихідних одиниць, буквально наповнення яких слугує інтродукцією, підґрунтям для епідигматичних зсувів і характеру інновацій текстів на векторі інформаційний → неінформаційний, усний → письмовий, буквальний → небуквальний, прагматичний → непрагматичний, логічний → алогічний, серйозний → несерйозний. Основним механізмом модифікацій є порівняння, результати якого проявляються в похідних модифікаціях в атрибутах їх синонімії, антонімії предметного та резонансного повтору. Уживання прислів'їв у різних текстових позиціях зумовлене значущістю авторських інтенцій. Трансформація канонізованих прислів'їв прагматично зумовлена, спрямована на досягнення автором певного комунікативного ефекту. При зміні семантичної структури прислів'я, створенні нових його варіантів змінюється й прагматична характеристика комунікативної одиниці. Перспективним є подальше осмислення парадигми лінгвосинергетичних моделей модифікацій прислів'їв на просторах англомовного художнього та публіцистичного дискурсів.

Джерела та література

1. Англо-український фразеологічний словник / уклад. К. Т. Баранцев. – 2-ге вид., виправл. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2005. – 1056 с.
2. Білоноженко В. М. Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів / В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк. – К. : Наук. думка, 1989. – 153 с.
3. Вальтер Х. Антипословицы русского народа / Х. Вальтер, В. М. Мокиенко. – СПб. : Издат. дом «Нева», 2005. – 576 с.
4. Глуховцева І. Я. Словник модифікованих стійких сполучень слів в узусі кінця ХХ – початку ХХІ століття / І. Я. Глуховцева ; відп. ред. П. Ю. Гриценко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2013. – 328 с.
5. Гумбольдт В. Язык и философия культуры / В. Гумбольдт. – М. : Прогресс, 1985. – 451 с.
6. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка : в 4 т. – Т. 3 : П–Р / В. И. Даль. – М. : ОЛМА Медиа Групп, 2007. – 576 с.
7. Даниленко Л. І. Чеські проverbsальні трансформи: від традиції до новачі / Л. І. Даниленко // Науковий збірник «На хвилях мови. Аллі Йосипівні Багмут» / Ін-т укр. мови НАН України : упоряд. О. С. Іщенко. – К. : КММ, 2011. – С. 131–135.
8. Дубенко О. Ю. Англо-американські прислів'я та приказки : посіб. для студ. та викладачів вищ. навч. закл. / О. Ю. Дубенко. – Вінниця : Нова кн., 2004. – 416 с.
9. Єнікеева С. М. Системність і розвиток словотвору сучасної англійської мови : монографія / С. М. Єнікеева. – Запоріжжя : Запоріж. нац. ун-т, 2006. – 303 с.
10. Кунин А. В. Курс фразеології сучасного англійського мови : учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. / А. В. Кунин. – 2-е изд., перераб. – М. : Высш. шк. ; Дубна : Издат. центр «Феникс», 1996. – 381 с.
11. Пермяков Г. Л. К вопросу о структуре паремнологического фонда / Г. Л. Пермяков // Типологические исследования по фольклору : сб. ст. памяти Владимира Яковлевича Проппа (1895–1970) / сост. : Е. М. Мелетинский, С. Ю. Неклюдов. – М. : Наука, 1975. – С. 247–274.
12. Пермяков Г. Л. Основы структурной паремнологии / Г. Л. Пермяков. – М. : Наука, 1988. – 235 с.
13. Фразеологія: знакові величини : навч. посіб. / Я. А. Баран, М. І. Зимомря, О. М. Білоус, І. М. Зимомря. – Вінниця : Нова кн., 2008. – 256 с.
14. Швачко С. О. Статус вторинних конструювань: лінгвокогнітивні аспекти / С. О. Швачко // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. – 2009. – Вип. 45. – С. 48–51.
15. Page of Miranda Sawyer [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.theguardian.com/music/2008/nov/09/guns-roses-eminem-miranda-sawyer>
16. Page of Rhys Blakely [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.thetimes.co.uk/tto/health/news/article4398317.ece>
17. Page of Seth Freedman [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.theguardian.com/commentisfree/2007/jan/02/sparetherod>
18. Page of Steve Playle [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.theguardian.com/money/2010/feb/13/clearview-stoves-cancelled-order-deposit>
19. Page of Tauriq Moosa [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.theguardian.com/science/brain-flapping/2014/jan/24/rubbish-music-musical-tastes>
20. Page of Tony Cascarino [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.thetimes.co.uk/tto/sport/football/premierleague/article3871047.ece> (actions)
21. Taylor A. Selected writings on proverbs / A. Taylor. – Helsinki : Suomalainen Tiedeakatemia, 1975. – 203 p.

Овсянко Елена. Модификации англоязычных пословиц на просторах публицистического дискурса. В статье исследуется природа англоязычных пословиц как коммуникативных единиц высшего разряда (объект

исследования). Рассмотрено значительное количество англоязычных пословиц, извлеченных из публицистического дискурса, что позволило верифицировать частотность их структурно-семантических модификаций (предмет исследования). Тексты англоязычного публицистического дискурса определяются креативностью, прецедентностью, языковой игрой. Типичными показателями прагматической направленности публицистических текстов является корпус лексикона, где выделяются пословицы. В работе фокусируется внимание на модификации и типологии исследуемых пословиц, рассмотрены типы модификаций, а именно трансформации на расширение и компрессию содержания пословицы, их структурные изменения, семантические (смысловые) девиации. Основным механизмом модификаций является сравнение, результаты которого проявляются в производных модификациях в атрибутах их синонимии, антонимии предметного и резонансного повтора. Проведенный анализ свидетельствует, что пословицы представляют собой открытую систему, поскольку процесс удаления «устаревших» элементов и дополнение ее новыми образованиями происходит непрерывно. В работе намечены перспективы разработки лингвосинергетических моделей модификаций пословиц на просторах англоязычного художественного и публицистического дискурсов.

Ключевые слова: англоязычные пословицы, публицистический дискурс, модификации пословиц, языковая реализация, структурные и семантические изменения, количественные показатели.

Ovsianko Olena. Modifications of English Proverbs in Publicistic Discourse. The article in question deals with status identification of English proverbs as communicative units of high rank (object of the research). Proverbs are communicative unit, small topical texts. They don't have titles and are autonomous, representing condensation of people's observation. A great number of empiric materials extracted from publicistic discourse made it possible to verify the frequency of their structural-semantic modifications (subject of the research). English texts of publicistic discourse are marked with creativity, precedence and wordplay. Special attention has been focused upon modifications and typology of the studied units (transformations on extension and compression). As a result of the investigation it was observed that proverbs as folklore small genre texts are flexible, open to transformation, reproduction, semantic and textual deviations. These communicative units are distinguished with dynamism, evolution, formal and semantic deviations. They go back to the precedent texts, starting their new life. The perspective of the elaborated problem is outlined in developing linguosynergetic models of English proverbs modifications in artistic and publicistic discourse.

Key words: English proverbs, publicistic discourse, proverbs modifications, language realization, structural-semantic deviations, indexes.

Стаття надійшла до редколегії
30.03.2016 р.

УДК 811.111'367:17.022.1:821.111(73)

Елена Пожарицкая

Цифровая литература как интерактивная игра с читателем

В этой работе рассмотрена цифровая художественная литература как особый квази-языковой код, в котором языковые и неязыковые знаки синтезируются в единое смысловое целое. Написанная для чтения на экране монитора, цифровая литература представляет собой особый надвербальный конструкт, в котором слился воедино художественный гипертекст, короткие «флэш»-рассказы, истории, оформленные под твиттер или блог, анимация. Перемещение художественного произведения со страниц на экран – явление не механического характера, а новый этап в развитии литературы. Очевидно, что в совокупности компьютерные технологии, актуализированные в цифровой литературе, производят на читателя эффект, отличный от прочтения печатной литературы. Основной целью исследования является выявление когнитивно-коммуникативной сущности цифровой литературы в плане ее лингвальной репрезентации и воздействия на читателя.

В работе делается заключение, что, несмотря на специфику формальной репрезентации сюжета, компьютерная художественная литература включает многие элементы привычной печатной художественной литературы, часто следует ее традициям в развитии сюжетной линии, однако вбирает в себя формы, предоставленные другими видами передачи сообщения. Речь идет о визуализации образов, компьютерной графике, музыке, игре, полифонии перформанса и других модусах экспрессии.

Ключевые слова: цифровая литература, нарратив, печатная литература, квази-языковой код, гипертекст, жанр, компьютерная художественная литература.